

Aalto-yliopisto

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 Valtioneuvosto

Vararehtori
Heikki Mannila
heikki.mannila@
aaltouniversity.fi

1.6.2010
Dnro
531/00.07.00/2010

Seitsemän kehitysehdotusta – Asumisen, rakentamisen ja maankäytön julkinen tutkimus Suomessa

Asuntonministeri Jan Vapaavuoren asettaman selvitysmiehen, professori Matti Kokkalan asumisen, rakentamisen ja maankäytön, ts. rakennetun ympäristön julkista tutkimusta Suomessa koskeva raportti on monin tavoin ansiokas. Siinä luodaan erinomainen katsaus tähänhetkiseen rakennetun ympäristön tutkimukseen ja rahoitukseen. Selvityksessä on alan tärkeiden toimijoiden haastattelujen ja ohjelmien sekä aiempien raporttien ja arviointien perusteella tunnistettu useita alan pulmakohtia, joita ei ole toistaiseksi ratkaistu.

Asumisen, rakentamisen ja maankäytön tutkimuksen puutteet liittyvät erityisesti alan rahoituksen vähäisyyteen, toimijoiden hajanaisuuteen, rakenteiden puutteellisuuteen, jatkuvuuden puuttumiseen, tutkimuksen voimattomuuteen ja tutkimuksen heikkoon hyödyntämiseen. Myös alan tutkimusyhteisössä on tunnistettu samoja ongelmia.

Raportissa esitetään toimenpide-ehtotuksia myös Aalto-yliopistoon liittyen. Tässä lausunnossa on otettu huomioon Aalto-yliopiston eri laitoksilla toimivien tutkijoiden näkemyksiä raportissa esitetyistä toimenpiteistä.

Raportissa ehdotetaan Kansallisen rakennetun ympäristön kehittämisen strategian laatimista. Vaikka strategioiden suoraa vaikuttavuutta on usein vaikea osoittaa, ne edistävät tietoisuutta aiheesta julkisen keskustelun kautta. Jos kehittämisstrategian avulla onnistutaan laajasti lisäämään rakennettua ympäristöä koskevaa ymmärrystä ja suunnittelemaan sen tulevaisuutta, on strategian laatiminen perusteltua.

Lisätietoja:
Ritva Dammert
050 568 7969
ritva.dammert@
aaltouniversity.fi

Aalto-yliopisto näkee mahdollisena vaihtoehtona myös esimerkiksi seuraavalle hallituskaudelle käynnistettävän monivuotisen kehitysohjelman. Ohjelman toteuttamiseksi laaditaan toimenpideohjelma realistisine päämäärineen ja toteuttaminen vastuutetaan edelleen oikeille toimijoille. Yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa, Aalto-yliopisto mukaan lukien, on useita alan asiantuntijoita, jotka ovat valmiit sitoutumaan ohjelman suunnitteluun ja sen toteuttamiseen.

Rakennetun ympäristön tutkimuksen keskittämisellä ja koordinoinnilla on ilmeistä tarvetta. Tämä on todettu käsiteltävänä olevassa raportissa ja useissa muissa selvityksissä. Professori Kokkala ehdottaa raportissaan uuden, päätöksenteosta erillään olevan koordinoivan toimielimen perustamista suuntaamaan ja ohjaamaan rakennetun ympäristön tutkimusta. Kyseessä olisi eräänlainen ”julkisen sektorin strategisen huippuosaamisen keskittymä - SHOK”, joka olisi erillään jokapäiväisestä päätöksenteosta. Se laatisi tutkimusstrategian ja käynnistäisi tutkimusohjelmia. Tässä esitetty SHOK fokusoituisi yhteiskunnallisesti tärkeiden aiheiden tutkimukseen.

Rakennetun ympäristön toimiala on kuitenkin jo nyt erittäin pirstoutunut ja uusien toimijoiden ja rakenteiden perustamiseen tulee suhtautua erittäin kriittisesti. Osittain samalla toimialalla työskentelevät toimijat kilpailevat samoista henkilöstö- ja taloudellisista resursseista hajottaen jo muutoinkin haasteellista kenttää, joka tulisi saada paremmin yhdessä toimivaksi sekä volyymiltään riittävän suureksi ja näkyväksi. Näin ollen parempi vaihtoehto on kehittää Rakennetun ympäristön strategisen huippuosaamisen keskittymää - RYM SHOKia huippuosaamisen keskittymien alkuperäisen suunnitelman mukaiseksi. Huippuosaamisen keskittymien tulee niitä koskevan strategian mukaisesti ottaa huomioon elinkeinoelämän ja yhteiskunnan tarpeet 5 – 10 vuoden aikajänteellä. Niiden toimintaan tulee sitoutua toimialasta riippuen tärkeimmät yritykset, tutkimusyksiköt, ministeriöt ja rahoittajat sekä mahdolliset muut toimialan kannalta merkittävät toimijat. Tavoitteena on saada aikaan riittävän suuria, kriittisen massan saavuttavia keskittymiä, joissa julkinen ja yksityinen sektori kohtaavat ja kehittävät toimintaa niin kansallisesti kuin kansainvälisesti.

Ympäristöministeriön rakennetun ympäristön osaston integroivaa roolia ja käytännön vaikuttamista tulee jatkossa korostaa ehdotettuakin enemmän. Raportissa mainittu 0,5-2 miljoonan euron vuosipanous on kuitenkin yksinään liian pieni suhteessa tarvittavien muutosten aikaansaamiseen. Tässäkin

Aalto-yliopisto

korostuu eri toimijoiden välinen yhteistyö sekä tutkimusresurssien ja -rahoituksen kohdentaminen yhdessä priorisoituihin tutkimus- ja kehityskohteisiin. Kansallisesti merkittävien haasteiden ratkaisemisen lisäksi tulee kiinnittää erityistä huomiota alan kansainvälistämiseen ja kansainvälisen yhteistyön edistämiseen.

Niin suunnittelun, rakentamisen, asumisen kuin maankäytönkin tutkimukselle on ominaista läheinen yhteys käytäntöön ja sovellukseen. Ne eivät kuitenkaan voi kehittyä eivätkä saada arvostusta ilman tieteellisen tutkimuksen menetelmiä ja koetavuutta. Jos asumisen tutkimuksen asemaa halutaan vakavasti vahvistaa, se edellyttää keskittämistä ja tieteellisyyttä.

Selvitysmies ehdottaa että Aalto-yliopiston Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksesta (YTK) tehtäisiin vahva asumisen tutkimuksen yksikkö, joka toimisi sekä monitieteisen tutkijaverkoston ytimenä että kansainvälisesti merkittävänä toimijana. Tätä selvityksen tekijä perustelee sillä, että YTK:lla on jo nykyisellään monitieteisen tutkimuksen traditio ja hyvät yhteydet niin teknillistieteelliseen kuin ihmis- ja yhteiskuntatieteelliseenkin tutkimusyhteisöön. Aalto-yliopisto on valmis ottamaan huomioon raportin ehdotuksen, mutta organisoii tutkimuksensa ja muun toimintansa yliopistossa käytäviin sisäisiin keskusteluihin ja strategiaan päätöksiin perustuen.

Raportissa suositellaan alalle T&K-johtamisen koulutusta. Koulutuksen painopiste olisi täydennyskoulutuksessa. YTK on tällaisen räätälöidyn koulutuksen vahva osaaja. Tutkimuksen jatkuvuudesta ja osaamisesta olisi kuitenkin pidettävä huolta myös tutkijankoulutuksen avulla. Tällä hetkellä Aalto-yliopiston teknillisessä korkeakoulussa toimii laajaan yhteistyöhön perustuva Rakennetun ympäristön tutkijakoulu. T&K-johtamisen kehittämisen ja vahvistamisen haaste koskee rakennetun ympäristön ohella myös muita aloja ja siihen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Viimeisessä suosituksessa ehdotetaan säännöllisesti järjestettäväksi asumisen, rakentamisen, ja maankäytön tutkimustuloksia käsitteleviä tutkimuskonferensseja. Kansalliset ja kansainväliset kokoukset ja konferenssit kuuluvat lähtökohtaisesti tieteelliseen toimintaan. Tässä yhteydessä on perusteltua hyödyntää ja kehittää jo olemassa olevia konferensseja. Niiden teemat ja painopisteet tulee määrittellä ottaen huomioon mm. aiemmin ehdotetun kansallisen strategian/ kehitysohjelman päämäärät sekä tutki-

musohjelmien ja T&K-johtamisen koulutuksen painopisteet. Aiheet ja teemat terävöityvät tutkimuskulttuurin vahvistuessa ja yhteistyön kehittyessä.

Aalto-yliopisto

Lopuksi todettakoon, että Aalto-yliopisto pitää rakennetun ympäristön koulutusta ja tutkimusta erittäin tärkeänä ja korosta alan tutkimuskulttuurin ja eri toimijoiden välisen yhteistyön luomista ja edelleen kehittämistä. Aalto-yliopisto on aloittanut yhteistyön rakennetun ympäristön tiimoilta tärkeimpien sidosryhmiensä kanssa ja tavoitteena on edistää jatkuvaa vuorovaikutusta sekä vuoropuhelua yhteiskunnan ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa tutkimuksen kehittämiseksi ja vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Heikki Mannila
vararehtori